

Prosinec 2021 Zamyšlení V.

„tobě dnes svěřujeme osud světa i každého člověka“ (z Modlitby zasvěcení Božímu milosrdenství)

Dar Korunky k Božímu milosrdenství

V pátek večer 13. září 1935 viděla sestra Faustyna, která pobývala ve Vilniusu, ve své cele anděla, který svým jednáním měl vyjádřit Boží hněv vůči světu. *„Večer, když jsem byla ve své cele, uviděla jsem anděla vykonavatele Božího hněvu. Měl světlé šaty, zářící obličej, pod nohama oblak, z oblaku vycházely hromy a blesky do jeho rukou a z jeho rukou vycházely a teprve dopadaly na zem. Jakmile jsem toto znamení Božího hněvu, které mělo zasáhnout zemi, a zvláště jisté místo, které ze spravedlivých důvodů nemohu jmenovat, spatřila, začala jsem prosit anděla, aby ještě na chvíli zadržel, že svět bude činit pokání. Avšak vůči Božímu hněvu má prosba byla ničím. Tu jsem uviděla Nejsvětější Trojici. Do hloubi mě pronikla velikost jeho majestátu a neodvažovala jsem se zopakovat svou prosbu. V téže chvíli jsem pocítila v duši sílu Ježíšovy milosti, která v mé duši bydlí; ve chvíli, kdy jsem si tu milost uvědomila, jsem byla vytržena před Boží stolec. Ach, jak veliký je náš Pán a Bůh a jak nesmírná je jeho svatost. Nebudu se pokoušet popisovat tu velikost, neboť zakrátko ho všichni uvidíme takového, jaký je. Začala jsem Boha prosit za svět slovy, která jsem vnitřně slyšela. Když jsem se takto modlila, uviděla jsem bezmocnost anděla, který nemohl vykonat spravedlivý trest, jaký si ty hříchy zasluhovaly. Ještě nikdy jsem se nemodlila s takovou vnitřní silou jako tehdy. Toto jsou slova, kterými jsem Boha prosila: Věčný Otče, obětuji Ti tělo a krev, duši i božství tvého nejmilejšího Syna a našeho Pána Ježíše Krista za hříchy naše i celého světa; pro jeho bolestné utrpení buď k nám milosrdný.“ (Den. 474 – 475)*

Následujícího dne, 14. září, na svátek Povýšení svatého Kříže, slyšela sestra Faustyna v klášterní kapli v duši tato slova: „Kolikrát vejdeš do kaple, odříkej tuto modlitbu, kterou jsem tě naučil včera“. Když to začala říkat, Pán Ježíš jí řekl: "Tato modlitba má utišit můj hněv, budeš ji říkat devět dní v jednoduché části růžence takto: nejprve se budeš modlit jednou „Otče náš "a "Zdrávas Maria" a „Věřím v Boha". Potom na korálcích „Otče náš" řekneš tato slova: „Věčný Otče, obětuji Ti Tělo a Krev, Duši a Božství Tvého Nejmilovanějšího Syna a našeho Pána Ježíše Krista na smír za hříchy naše a celého světa“; na korálcích "Zdrávas Maria" řekneš tato slova: "Pro jeho bolestné utrpení, buď milosrdný k nám a k celému světu". Nakonec třikrát odříkáš tato slova: „Svatý Bože, Svatý Mocný, Svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi a nad celým světem“. (Den. 476)

Tímto způsobem obdržel celý svět prostřednictvím sestry Faustyny od Boha mimořádný poklad – Korunku Božího milosrdenství. Aby utišil Jeho hněv. Aby zastavil soudy Jeho spravedlnosti a trest vzbuzující strach, který následuje po lidských hříších. Od té doby celý svět, počínaje sestrou Faustynou, každý den volá k Bohu Otci a stále má na paměti bolestné umučení Jeho Jednorozeného Syna, Ježíše Krista: „Smiluj se nad námi i nad celým světem!“

Zjevení 13. července 1917 ve Fatimě

Výzva k modlitbě Korunky přišla osmnáct let poté, co děti z Fatimy – Lucie, Hyacinta a František, které se 13. července 1917 přiblížily ke skalnímu dubu v Cova da Iria, dostaly od Panny Marie pokyn, aby uzavřely každé tajemství růžence. následující modlitbu: "Ó můj Ježíši, odpusť nám naše hříchy, zachraň nás od pekelného ohně, přived' všechny duše do nebe a pomáhej těm, kteří nejvíce potřebují Tvé milosrdenství."

Toho dne děti viděly děsivou vizi pekla. Panna Maria jim pak řekla: „*Viděli jste peklo, kam jdou duše ubohých hříšníků. Aby je Bůh zachránil, chce ve světě šířit oddanost mému Neposkvrněnému Srdci. Pokud se stane to, co vám říkám, mnozí budou zachráněni z pekla a na světě bude mír. Válka se chýlí ke konci. Ale pokud lidé nepřestanou urážet Boha, začne druhá válka, ještě horší, během pontifikátu Pia XI. Až jedné noci spatříte neznámé světlo, vězte, že je to velké znamení od Boha, že se světu blíží trest za jeho četné zločiny. Bude válka, hlad, pronásledování církve a Svatého otce. Aby se tak nestalo, přijdu požádat o zasvěcení Ruska mému Neposkvrněnému Srdci a o odměňující svaté přijímání o prvních sobotách. Pokud se moje přání splní, Rusko se obrátí a bude mír, pokud ne, bezbožná propaganda rozšíří své mylné učení po celém světě, způsobí války a pronásledování církve, dobří budou mučeni a Svatý otec bude muset hodně trpět. Různé národy zmizí. Nakonec však mé Neposkvrněné Srdce zvítězí.*“

Opravdu, téměř o rok a půl později, 11. listopadu 1918, zvuky 1. světové války utichly. Došlo k příměří, po kterém 28. června 1919 následovalo podepsání Versailleské smlouvy. V srdcích mnoha lidí se zrodilo přesvědčení, že od té doby byly boje celých národů a států na mnoho let ukončeny. Bohužel, urážení Boha neskončilo. Nástup bolševiků k moci 7. listopadu 1917 vyústil ve vytvoření ateistického totalitního systému sovětského Ruska, který otevřeně hlásal boj proti Bohu a všemu náboženství a považoval je za „opium pro lid“. Duchovenstvo, pravoslavné i katolické, začalo být pronásledováno v neznámém měřítku. Biskupové a kněží, kteří se vyhnuli okamžitému mučednictví, byli posláni do pracovních táborů, kde je na „nelidské půdě“ čekala úmorná práce a nakonec neúprosná smrt. Sovětské Rusko se navíc snažilo tuto novou ideologii s marxistickými kořeny násilně přenést do střední a západní Evropy a následně do celého světa. Tomuto ateistickému požáru stálo v cestě Polsko, které po 123

letech zajetí právě znovu získalo svobodu. 2. července 1920 vydal generál Michail Tuchačevský, velitel západní fronty Rudé armády, slavný rozkaz: „*Rudí vojáci! Přišla hodina odvety. (...) Vojska Rudého praporu a vojska hnijícího bílého orla čelí smrtelné bitvě. (...) Před útokem naplňte svá srdce hněvem a bezohledností. (...) Utop Pilsudského zločineckou vládu v krvi rozdrčené polské armády. Železná pěchota, statečná jízda a nebezpečné dělostřelectvo musí smést bílé odpadky jako nezastavitelná lavina. Kéž jsou města zničená imperialistickou válkou svědky krvavé odplaty revoluce ve starém světě a jeho přísluhovačů.*“ Díky pomoci Blahoslavené Matky, královny Polska, se však 15. srpna 1920 na svátek Nanebevzetí Panny Marie stal „zázrak na řece Visle“. Přes svou obrovskou početní převahu na předměstí Varšavy byla sovětská armáda rozdrčena polskými vojáky.

Pochod sovětské ideologie však nebyl zcela zastaven. Na konci dvacátých let minulého století došlo v Mexiku ke krvavému potlačení povstání „Cristeros“, tedy křesťanů, protikřesťanskou vládou. Pod hesly "Ať žije Kristus Král, ať žije Neposkvrněná Matka Boží z Guadalupe!" povstalci bojovali za svobodu pro církev. Když v důsledku tlaku americké diplomacie mexická vláda zmírnila svou politiku vůči církvi a povstalci složili zbraně, díky čemuž došlo k určitému uklidnění situace, oblasti nelítostného boje proti Církvi různými anarchistickými, republikánskými a komunistickými skupinami se ve 30. letech 20. století stalo Španělsko.

Dvě encykliky Pia XI.

Tváří v tvář hrozbám komunistické ideologie šířící se po celém světě Svatý otec Pius XI. 19. března 1937, na svátek sv. Josefa, vydal encykliku *Divini Redemptoris* (DR) – O bezbožném komunismu.

Pro papeže nebylo pochyb o tom, že v případě komunismu jsme „poprvé... v dějinách lidstva svědky pečlivě a plánované vzpoury proti všemu“, co se nazývá Bůh“ (2 Tes 2, 4). Neboť komunismus je ze své podstaty protináboženský a považuje náboženství za „opium pro lidi“, protože náboženské principy posmrtného života odvádějí pozornost proletariátu od budování sovětského ráje na zemi“ (DR, 22). Bezprostředním důsledkem této ideologie je obrovská perzekuce církve. Jak uvedl Svatý otec: „*Kdekoli se komunismus dokázal upevnit a dostat se k moci – zde myslíme se zvláštním otcovským zájmem na ruský a mexický lid – tam všemi prostředky, jak sám přiznává, se snažil zcela zničit základy křesťanského náboženství a civilizace, a dokonce vymazat památku na ně ze srdcí lidí, zvláště mladých lidí. Vyhnal biskupy a kněze ze země, odsoudil je k těžkým pracím, zastřelil je a nelidským způsobem zavraždil; pronásledoval a zacházel s laickými podezřelými z obrany náboženství jako s nepřáteli, vězněn a postaven před soud.*“ (DR, 19)

Pius XI. jasně poukázal na marxistické kořeny komunistické ideologie, zejména na

teorii třídního boje. „Na základě dialektického aspektu materialismu komunisté tvrdí, že tento boj, vedoucí svět k jeho konečné syntéze, lze uspíšit lidským úsilím. Proto se snaží vyostřit kontrasty mezi různými třídami společnosti a vytvořit zdání, že třídní boj se vši svou nenávisť a šílenstvím ničení je křížovou výpravou ve službách domnělého pokroku lidstva. Na druhou stranu všechny síly, které se staví proti tomuto systematickému znásilňování, musí být jako nepřátelé lidské rasy zcela vyhlazeny.“ (DR, 9) Papež také silně kritizoval další teorii zásadní pro marxismus – teorii základny a nadstavby. Napsal: „V takovém [komunistickém] společenství se morální principy a právní řád odvíjejí od ekonomického systému panujícího v dané době, a proto jsou pozemského původu, jsou proměnlivé a pomíjivé. Výsledkem je, stručně řečeno, že se [komunisté] snaží vytvořit nový věk a novou civilizaci jako výsledek slepé evoluce: „k lidstvu bez Boha.“ (DR, 12)

Hlavní poselství rudé, komunistické ideologie podle Pia XI. - která je ve svých účincích vysoce destruktivní, jak pro celé společnosti a národy, tak i pro jednotlivé lidi - bylo zredukováno na tato prohlášení: lidskost. Je to systém plný omylů a sofismů, který se staví proti zjevení i běžnému rozumu, ničí veškerý společenský řád a podkopává jeho základy, odhaluje skutečný původ, povahu a základní účel státu, popírá lidská práva, důstojnost a svobodu. (srov. DR, 14)

Ve 20. a 30. letech 20. století urážení Boha a boj proti křesťanství, před nímž Svatá Matka varovala svět při vizi, kterou měli Lucie, Hyacinta a František 13. července 1917 ve Fatimě, nebyly jen součástí bezbožného sovětského systému. Podobné procesy probíhaly v Německu zejména od ledna 1933, kdy se k moci dostali stoupcem nacismu. Svět začala zaplavovat nová hněda totalitní ideologie novopohanského charakteru.

Tváří v tvář této hrozbě, která hrozila světovým kataklyzmatem, vydal Svatý otec Pius XI. dne 14. března 1937 o pašijové neděli encykliku *Mit brennerder Sorge* (MbS) - S planoucím znepokojením. Varoval v ní německé biskupy i německé katolíky před ztrátou čistoty katolické nauky a možností přejímání názorů v podstatě odporujících křesťanství. „Kdo se drží panteistické vágnosti,“ řekl papež, „ztotožňuje Boha se světem, kdo činí Boha něčím pozemským a svět něčím božským, nepatří k těm, kdo věří v Boha.“ (MbS, 10) V následujících částech své encykliky Pius XI. ještě silněji zdůraznil, co to znamená být katolickým věřícím, a v důsledku toho jednoznačně odmítnout „dogmata“ nacistické ideologie (srov. MbS, 11). Papež se postavil proti tehdy rozšířenému kultu Führera a teorii nadřazenosti severské rasy: nese pozemské hodnoty: rasu nebo národ, stát nebo státní zřízení, představitele státní moci nebo jiných základních hodnot lidské společnosti, které zaujímají důležité a úctyhodné místo v časném řádu a činí z nich nejvyšší měřítko všech hodnot, vč. náboženských a věnuje se pro ně modlářství. Takto převrací a falšuje řád věcí stvořený a ustanovený Bohočlověkem a má daleko k pravé víře v Boha a ke světonázoru, který takové víře odpovídá.“ (MbS, 12)

Pius XI. zároveň zdůraznil důležitost osobního a hrdinského svědectví o

ukřižovaném a vzkříšeném Kristu, které vydávali katolíci. Právě tento postoj vyvolává naději, že přijde hodina, kdy nepřátelé církve poznají, že se radovali příliš rychle. *„Pak přijde den, kdy místo předčasných vítězných písní Kristových nepřátel povstane do nebe ze srdcí a rtů Kristových věrných Te Deum osvobození, Te Deum, vděčnosti Nejvyššímu, Te Deum radosti, že i bloudící příslušníci německého lidu dnes nastoupili cestu návratu k náboženství, že německý lid, plný víry očištěné utrpením, znovu sklání kolena k Ježíši Kristu, králi času a věčnosti, a že je připraven splnit úkol, který mu uložil Nejvyšší v boji proti ničitelům křesťanského Západu, v souladu se všemi lidmi dobré vůle z jiných národů“* (MbS, 62).

V únoru 1937, když se připravovala závěrečná vydání dvou encyklik Pia XI., *Mit brennerder Sorge* a *Divini Redemptoris*, sestra Faustyna představila Kristu své zármutky způsobené tím, že na jedné straně „celé lidstvo je tak hodně v srdci“ a na druhé straně, že „ne každý tě zná, a ti, kdo tě zase znají, tě nemilují, přestože jsi lásky hoden“, že „hříšníci tě strašně urážejí“ a že „velké soužení a pronásledování [působí] na věřící, zvláště na Boží služebníky.“ V reakci na to slyšela tato Ježíšova slova: *„Má dcero, řeč tvého srdce se mi líbí a recitováním této Korunky mi přibližuješ lidstvo“* (Den. 929).

Během Svatého týdne roku 1937, tedy několik dní po vydání těchto encyklik, mohla sestra Faustyna na vlastní oči vidět účinnost recitování korunky Božího milosrdenství. *„Dnes večer umíral jistý člověk, ještě mladý, ale strašně se trápil. Začala jsem za něj tu Korunku, kterou mě naučil Pán. Pomodlila jsem se ji celou, ale umírání se prodlužuje, chtěla jsem začít litanie ke Všem svatým, avšak náhle jsem uslyšela tato slova: Modli se tu Korunku. Pochopila jsem, že tato duše potřebuje velkou modlitební pomoc a velké milosrdenství. Zamkla jsem se ve svém pokoji a padla jsem v prostraci před Bohem a žebrala o milosrdenství pro tu; v tom jsem pocítila veliký Boží majestát a velikou Boží spravedlnost. Úděsem jsem sténala, ale nepřestávala jsem prosit Boha o milosrdenství pro tu duši a ze svých prsou jsem sňala křížek, je to křížek od slibů, a položila jej na prsa umírajícího a řekla Pánu: Ježíši, pohleď na tu duši s takovou láskou, s jakou jsi shlédl na moji celopalnou obět v den věčných slibů a skrze moc příslibu, jak jsi mi příslibil pro umírající, [pro ty] kteří pro ně budou vzývat tvé milosrdenství; a přestal se trápit a pokojně zemřel. Ach, jak velice se máme modlit za umírající, využijeme milosrdenství, dokud je čas smilování.“* (Den. 1035). Sestra Faustyna shrnula tento zvláštní osobní zážitek o sile Korunky do následující úvahy: *„Stále lépe poznávám, jak velmi každá duše potřebuje Boží milosrdenství v celém životě, ale zvláště v hodině smrti. Tato Korunka je na usmíření Božího hněvu, jak mi [on] sám řekl.“* (Den. 1036)

Předpověď druhé světové války

V pátek 13. července 1917 si fatimské děti vyslechly od Nejsvětější Matky předpovědi možné nové velké války, pokud se lidé neobrátní a pokud budou i

nadále urážet Boha svými hříchy. Jeho znamením mělo být nějaké „neznámé světlo“. Opravdu, v noci na 25. ledna 1938 bylo v celé Evropě vidět mimořádné polární záře. Pro Lucii, která je také viděla, nebylo pochyb: bylo to znamení ohlašované Nejsvětější Matkou, které ohlašovalo další historické kataklyzma.

Události nadcházejících týdnů a měsíců potvrdily její brzký začátek: 12. března 1938 se uskutečnil anšlus Rakouska. Ve dnech 29. – 30. září 1938 byla uzavřena Mnichovská dohoda a byly Sudety vráceny Německu. 15. března 1939 došlo k nacistické invazi do ČSR. Od této události do vypuknutí druhé světové války 1. září 1939 zbývalo necelých šest měsíců. 25. ledna 1938 sestra Faustyna do svého Deníku napsala: *„Viděla jsem Boží hněv, jež visí nad Polskem. I nyní vidím, že kdyby Bůh naši zemi zasáhl těmi největšími tresty, bylo by to ještě jeho veliké milosrdenství, neboť by nás mohl potrestat zničením navěky, za tak veliké hříchy. Úplně jsem strnula, když mi Pán jen trošku odhalil závoj. Nyní vidím jasně, že vyvolené duše udržují v existenci svět, aby se naplnila míra.“* (Den. 1533)

Nevíme, co přesně sestru Faustynu tak vyděsilo. Zápis z 25. ledna 1938 však končí větou, která dává velkou naději: *„Nyní jasně vidím, že vyvolené duše udržují svět v existenci, aby se naplnila míra.“* (Den. 1533) Tento výrok je jasným potvrzením toho, co o tři roky dříve, 15. srpna 1934, napsala sestra Faustyna: *„Rok 1934. V den Nanebevzetí Matky Boží jsem nebyla na mši svaté, paní doktorka mi to nedovolila, ale vroucně jsem se modlila v cele. Po chvíli jsem uviděla Matku Boží v nevýslovné kráse a řekla mi: Má dcero, požaduji od tebe modlitby, modlitby, a ještě jednou modlitby za svět a zvláště za tvou vlast. Po devět dní přijmi vynahrazující svaté přijímání, úzce se spoj s obětí mše svaté. Po těchto devět dní budeš před Bohem jako oběť, všude, vždy, na každém místě i v každou dobu ve dne, nebo v noci, kdykoliv se probudíš, v duchu se modli. V duchu je možné neustále setrvávat v modlitbě.“* (Den. 325)

28. ledna 1938 sestra Faustyna vyslechla slova, která potvrdila účinnost recitace Korunky Božího Milosrdenství – tentokrát nikoli pro celý svět a Polsko, ale pro životy jednotlivých lidí. *„Dnes mi Pán řekl: „Dnes mi Pán řekl: Zapiš, má dcero, tato slova: Všechny duše, které budou velebit to mé milosrdenství a šířit jeho slávu tím, že budou vybízet jiné duše k důvěře v mé milosrdenství, nezakusí v hodině smrti zděšení. V tomto posledním boji je ochrání mé milosrdenství... Má dcero, vybízej duše k modlitbě té korunky, kterou jsem ti odevzdal. Skrze modlitbu této korunky rád dám všechno, oč mě budou prosit. Když se jí budou modlit i zatvrzelí hříšníci, naplním jejich duše pokojem a hodina jejich smrti bude šťastná. Napiš pro zarmoucené duše: až duše uvidí a pozná velikost svých hříchů, až se před jejím zrakem otevře celá propast ubohosti, do které se ponořila, ať nezoufá, ale ať se s důvěrou vrhne do náruče mého milosrdenství, jako dítě do objetí milované matky. Tyto duše mají prvenství [v nároku] na mé slitovné Srdce, mají prvenství [v nároku] na mé milosrdenství. Řekni, že žádná duše, která vzývala mé milosrdenství, se nezklamala ani nebyla zahanbena. Mám zvláštní zalíbení v, která uvěřila v mou*

dobrotu. Napiš, že když se tuto korunku budou modlit u umírajících, postavím se mezi Otcem a umírající duší ne jako spravedlivý soudce, ale jako milosrdný Spasitel.“ (Den. 1540-1541)

Jak moc nejen pro Krakov a celé Polsko, ale i osobně pro Karola Wojtyłu - Jana Pavla II. byla důležitá Ježíšova slova o Božím milosrdenství, dokládají dva jeho výroky. 30. dubna 2000, hned po kanonizačních oslavách sestry Faustyny, když se vrátil do druhé světové války, řekl: *„Pět let jsem se vzdělával pro kněžství poblíž Łagiewnik. Pracoval jsem v podniku Solvay a každý den jsem docházel do práce přes Łagiewniki. Mnohokrát jsem vstoupil do této malé kostelní kaple, která se dnes stává velkou světovou svatyní. Tehdy jsem o sestře Faustyně věděl jen velmi málo, něco o Božím milosrdenství, a to byla doba, kdy toto dvojí charisma Krakova – milosrdenství a Faustyna – plnilo své poslání především v okupovaných zemích. My, kteří jsme okupací prožili na místě, v polském Krakově, jsme zvláštním způsobem zažili přítomnost Božího milosrdenství.“* Svatý otec toto osobní svědectví doplnil 7. června 1997, když přijel do Łagiewnik. Vyznal: *„Poselství o Božím milosrdenství mi bylo vždy blízké a drahé. Jako by je historie vepsala do tragické zkušenosti druhé světové války. V těchto těžkých letech to byla zvláštní podpora a nevyčerpatelný zdroj naděje nejen pro obyvatele Krakova, ale pro celý národ.“*

Ohrožení pro světový mír v roce 2002

Když 17. srpna 2002 svěřil Jan Pavel II. slavnostním aktem milosrdnému Bohu Otcí „osud světa a každého člověka“, nesl v sobě nejen osobní vzpomínky na druhou světovou válku. Dobře věděl, že v roce 1945, kdy skončilo nepřátelství, nejprve v Německu a poté v Japonsku, svět v žádném případě nebyl obdobím plného míru. Čas od času propukly v různých částech světa ozbrojené konflikty, které s sebou přinesly mnoho zkázy, škod, násilí a smrti. Svatého otce mimo jiné hluboce zasáhla genocida, která se odehrála ve Rwandě v roce 1994 a vyžádala si asi milion bezmocných obětí slepé mezikmenové nenávisti. Mnoho lidí si myslelo, že přelom století a tisíciletí v roce 2000 obrátí spirálu zla a války; že nové, jimi téměř magicky chápané, jednadvacáté století bude dobou míru, kterou všichni tolik touží. Bohužel útoky členů teroristické organizace Al-Káida 11. září 2001 na dvě věže Světového obchodního centra v New Yorku a budovu Pentagonu odstartovaly válku v Afghánistánu. Jan Pavel II. si uvědomil, že by se to mohlo stát počátkem obrovské spirály násilí, která se také šíří do dalších zemí. Na jedné straně ostře odsoudil terorismus a útok z 11. září 2001, na straně druhé se snažil zabránit tomu, aby fenomén terorismu byl nějak automaticky spojován s islámem. Vyzval k půstu a modlitbě za mír ve světě. Událostí, která nalezla po celém světě obzvlášť velký ohlas, bylo setkání svolané papežem do Assisi, kde se 24. ledna 2002 zástupci různých náboženství modlili za mír ve světě. Muslimové tvořili nejpočetnější skupinu mezi představiteli různých nekřesťanských náboženství. V

prohlášení o míru učiněném v té době zástupci 12 světových náboženství uvedli: *„Násilí a terorismus jsou neslučitelné s pravým duchem náboženství. Odsuzujeme veškerou agresi a války ve jménu Boha nebo náboženství. Uděláme vše pro to, abychom odstranili všechny formy terorismu.“* Jan Pavel II. ve svém projevu uvedl: *„Hledání spravedlnosti a ochota odpouštět jsou hlavními pilíři, na nichž je založen mír. Pouze odpuštění léčí rány na srdci a posiluje narušené vztahy v kořenech. K tomu je také zapotřebí pokora a odvaha vydat se touto cestou.“*

Křesťanská Evropa

Stejně jako jsou války do jisté míry tragickým rozporem s pravdou, že všichni lidé jsou si navzájem bratry, protože mají jednoho nebeského Otce, tak lhostejnost vůči Bohu způsobuje, že ztrácejí smysl pro svou vlastní identitu a ztrácejí smysl svého života. Tyto bolestné pravdy, týkající se především Evropy, nosil ve svém srdci kromě velké starosti o mír ve světě i Jan Pavel II., když 17. srpna 2002 v Łagiewnikách svěřil milosrdnému Bohu *„osud světa a každé lidské bytosti“*. Ostatně znal průběh dvou biskupských synod věnovaných Evropě v letech 1991 a 1999. Po jejich skončení vnitřně dozrál k výrokům, které měl 28. června 2003, v předvečer svátku svatých apoštolů Petra a Pavla, prvních evangelizátorů evropského kontinentu, kteří byli zařazeni do po synodální exhortace *„Ecclesia in Europa“* (EiE). Do exhortace zahrnul mimo jiné velmi znepokojivý obraz duchovní situace Starého kontinentu: *„Toto slovo je dnes také adresováno církvím v Evropě, často vystaveným pokušení uhasit naději. Zdá se, že doba, ve které žijeme, a výzvy, kterým čelí, jsou dobou, kdy se ztrácíme. Tolik lidí se zdá být zmatených, nejistých, beznadějných, stav myslí mnoha křesťanů je podobný. Na počátku třetího tisíciletí se na horizontu evropského kontinentu objevilo mnoho znepokojivých znamení. Evropa, i když je plná znamení a svědectví víry a nepochybně společenství víry žije ve větší svobodě a je jednotnější, přesto trpí devastací, která minulá i nedávná historie zasáhla do nejhlubších tkání její národy, což často vyvolává zklamání.“* (EiE, 7). Když Jan Pavel II. popisoval tuto duchovní zkázu, která se dotkla myslí a srdcí mnoha lidí v Evropě, poukázal především na *„ztrátu paměti a křesťanského dědictví, doprovázenou jistým druhem praktického agnosticizmu a náboženské lhostejnosti, což v mnoha Evropanech vyvolává pocit, že žijí bez duchovního zázemí jako dědicové, kteří promrhali dědictví, které jim zanechala historie. Proto není příliš překvapivé, že se objevují pokusy dát Evropě tvář, která vylučuje náboženské dědictví, a zejména hlubokou křesťanskou duši, prostřednictvím zákonů pro její národy, v izolaci od jejich životodárného zdroje, kterým je křesťanství.“* (EiE, 7)

Tuto poslední papežovu formulaci lze interpretovat jako projev jeho velkého zájmu o tzv. Ústavu pro Evropu. V té době dozrávala možnost přijímat do Evropské unie nové členy spadající do střední a východní Evropy. Mnozí evropští

představitelé se proto domnívali, že pro rozšířenou Evropskou unii by měla být vytvořena Ústava, která by definovala způsob jejího fungování a upravovala vzájemné vztahy mezi všemi jejími členy. V této souvislosti vyvstal problém její „Preamble“ a přesněji otázka, zda má obsahovat tzv. invocatio Dei, tedy odkaz k Bohu a křesťanským hodnotám, které tvoří vedle řecké filozofie a římského práva jeden ze základů kultury a identity Evropy. V mnoha oficiálních projevech vystupoval Jan Pavel II. jako velký obhájce invocatio Dei v ústavě. Věděl však také, že v mnoha vlivných politických kruzích k němu sílí odpor. Papež proto dne 20. června 2002, téměř přesně dva měsíce před aktem zasvěcení v Łagiewnikách, adresoval účastníkům Evropského vědeckého kongresu konaného v Římě zvláštní poselství na téma „Směrem k evropské ústavě?“, kde říká: *„Aby právní řád skutečně sloužil k rozmnožování autentického společného dobra, musí uznávat a chránit ty hodnoty, které tvoří nejcennější dědictví evropského humanismu. Tyto hodnoty jsou nejcharakterističtějšími intelektuálními a duchovními úspěchy, které utvářely evropskou identitu v průběhu staletí a patří do pokladnice kultury kontinentu. Týkají se: důstojnosti osoby; posvátnosti lidského života; ústřední role rodiny založené na manželství; významu vzdělávání; svobody myšlení, projevu vlastních názorů a náboženského vyznání; právní ochrany jednotlivců a skupin; spolupráci všech pro společné dobro; práci chápané jako osobní a společenské dobro; politické moci chápané jako služba, podřízená právu a rozumu a „omezená“ právy osob a národů. Zejména bude nutné uznávat a v každé situaci chránit důstojnost lidské osoby a právo na náboženskou svobodu, chápané ve třech aspektech: individuální, kolektivní a institucionální. Kromě toho by měl být přijat princip subsidiarity v horizontální a vertikální dimenzi a také vize sociálních a komunitních vztahů založených na autentické kultuře a etice solidarity. Je nezbytně nutné, aby výše uvedené hodnoty byly hluboce zakořeněny v transcendenci, která se odráží v otevřenosti vůči náboženské dimenzi. To mimo jiné umožní znovu potvrdit, že politické instituce a orgány veřejné moci nejsou absolutní, a to právě z důvodu primární a vrozené „příslušnosti“ člověka k Bohu, jehož obraz se navždy vryl do přirozenosti každého muže a ženy. Jinak hrozí, že se potvrdí tendence sekularismu a agnostické a ateistické sekularizace, které vedou k vyloučení Boha a přirozeného mravního zákona z různých oblastí lidského života. Tragické náklady by vznikly – jak ukázala evropská historie – v první řadě celému společenství kontinentu“.*

Vzhledem k tomu, že odpor různých sekulárních kruhů vůči těmto návrhům Jana Pavla II. stále rostl, papež se v posledních částech apoštolské exhortace Ecclesia in Europa obrátil na Evropu s opravdovou výzvou: *„Je nutné, aby Evropa zvýšila povědomí o svém duchovní dědictví. Jediným impulsem k tomu může být nové naslouchání Kristovu evangeliu. Všichni křesťané se musí snažit ukojit tento hlad a žízeň po životě. Proto „církev cítí povinnost hlásat s obnovenou silou poselství naděje, které jí Bůh svěřil“ a znovu říká Evropě: Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed*

tebe, Silný, který spasí (So 3, 17). Jeho výzva k naději není založena na utopické ideologii. Naopak, je to vždy aktuální poselství spásy ohlášené Kristem. S autoritou, kterou přijala od Krista, církev opakuje dnešní Evropě: Evropo třetího tisíciletí, nenech své ruce zeslábnout! (So 3, 16); nenechte se odradit, neosvojíte si marné způsoby myšlení a jednání, protože nespočívají na pevném základu slova Božího! Přijímám toto volání k naději a dnes opakuji vám, Evropě na počátku třetího tisíciletí: „Bud’te znovu sami sebou! Bud’ sám sebou! Znovu objevte své zdroje. Oživte své kořeny ». Během staletí jste obdrželi poklad křesťanské víry. Zásady evangelia jsou základem vašeho společenského života a stopy toho jsou patrné v umění, literatuře, myšlení a kultuře vašich národů. Toto dědictví však není jen minulostí; je to program budoucnosti, který má být předán dalším generacím, protože je zdrojem života lidí a národů, kteří budou společně utvářet evropský kontinent. Neboj se! Evangelium není proti vám, ale je na vaší straně. To podporuje tvrzení, že křesťanská inspirace může proměnit politické, kulturní a ekonomické společenství ve společenství, ve kterém by se všichni Evropané cítili jako doma a vytvořili rodinu národů, která by mohla být plodnou inspirací pro další regiony světa. Bud’te důvěryhodní! V evangeliu, kterým je Ježíš, najdete silnou a trvalou naději, po které toužíte. Je to naděje založená na Kristově vítězství nad hříchem a smrtí. Chce, aby toto vítězství bylo vaše pro vaši spásu a vaši radost. Bud’te si jisti! Evangelium naděje nezklame! V peripetích včerejších a dnešních dějin je světlem, které osvěcuje a vede vaši cestu; je to síla, která vás podporuje ve zkouškách; je to proroctví nového světa; je to náznak nového začátku; je pozvánkou pro všechny, věřící i nevěřící, aby stále mapovali nové cesty vedoucí k „Evropě ducha“, aby se stala skutečným „domem“, kde je radost ze života“ (EiE, 120 – 121).

Rok 2021

Jelikož se poslední dny roku 2021 chýlí ke konci, dobře víme, jak moc události jeho měsíců a dnů přispěly ke zostření válek, konfliktů a napětí po celém světě. Proto hledíme do naší blízké i vzdálené budoucnosti s tak velkým znepokojením. Víme také, že ústavní smlouva vyhlášená 18. června 2004 nezahrnovala invocatio Dei. Z tohoto důvodu vyjádřil Svatý stolec své velké zklamání ústy ředitele tiskové kanceláře Joaquina Navarro-Vallse, který prohlásil: „Svatý stolec nemůže jinak než vyjádřit hořkost nad odporem některých vlád vůči jednoznačné uznání křesťanských kořenů Evropy. Máme zde co do činění s přehlížením historické samozřejmosti a křesťanské identity evropských národů.“

Takový postoj musel mít tragické následky, před nimiž papež varoval. Jsme svědky neustále se prohlubující duchovní krize v Evropě. V současnosti se mimo jiné postuluje chápat interrupci jako právo, které zjevně náleží každé ženě. Ekonomickým vydíráním jsou navíc některé státy Evropské unie, včetně Polska, nuceny přijmout ideologie, které jednoznačně podkopávají Boží plán ohledně

důstojnosti žen a mužů a následně i manželství a rodiny.

S o to větším přesvědčením proto dnes opakujeme nabádání sv. Jana Pavla II., kterou adresoval Starému kontinentu v apoštolské exhortaci *Ecclesia in Europa*:

„Evropo třetího tisíciletí:

- Hospodin, tvůj Bůh, je uprostřed tebe, Mocný, který zachrání!

- Ať tvé ruce nezeslábnou!

- Bud' zase sama sebou! Bud' sama sebou! Znovu objev své zdroje! Oživ své kořeny!

- Neboj se! Evangelium není proti tobě, ale je na tvé straně!

- Bud' jistá!

- V evangeliu, kterým je Ježíš, najdeš silnou a trvalou naději, po které tak toužíš!

- Bud' si jistá! Evangelium tvou naději nezklame!" (srov. *EiE*, 121).

Při přípravě na 20. výročí zasvěcení světa Božímu milosrdenství a zároveň s ohledem na všechny velké duchovní a mravní hrozby, které postihují jak celý svět, tak Evropu zvláště, dnes opakujeme slova Modlitby zasvěcení s ještě vroucnější vírou a s ještě větší důvěrou než dříve: "Tobě, Bože, milosrdný Otče, dnes svěřujeme osud světa a každého člověka."